

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:758

av **Jamal El-Haj (S)**

Den svenska modellen är den bästa för Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riksdagen ska låta arbetsmarknadens parter genom avtal lösa frågor kring löner och avtalsvillkor samt tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den svenska modellens kärna och utgångspunkt är det samförstånd som uppstod på arbetsmarknaden 1938 efter tidigare decenniers plågsamma arbetsmarknadskonflikter där strejkbryteri var vanligt förekommande. Det handlade om samförstånd istället för konflikt och om ett förhållningssätt i fråga om hur löner och villkor ska sättas på den svenska arbetsmarknaden. Från Saltsjöbadsavtalet 1938 och fram till dagens datum har parterna burit ett ansvar genom de kollektivavtal de tecknar. Ett ansvar som än idag ger landets löntagare reallöneökningar, näringslivet konkurrenskraft och samhället stabila villkor för ekonomin. När parterna bär avtal blir svensk arbetsmarknad flexibel – anpassad till olika branschers verklighet och takt med tidens behov. Det ger Sverige en styrka framför länder där facken är tillbakapressade/ej erkända samarbetsparter eller där politikens och juridikens makt tagit över arbetslivets utveckling. I den svenska modellen bygger ansvaret på en tillit mellan parterna om att de gemensamt bär de avtal som de förhandlat fram. Den bygger också på en tillit mellan staten och parterna där staten menar att fria och demokratiska föreningar och sammanslutningar bättre sköter vissa saker än offentliga byråkrater och domstolar. När tilliten sviktar på arbetsmarknaden och fackliga organisationer och arbetsgivare hellre vänder sig till politiken för att uppnå det förhandlingarna inte gav, då eroderas den svenska modellen. Sak samma när klåfingriga politiker vill in och reglera sådant som arbetsmarknadens parter skött väl ända sedan 1938. I den svenska modellen ingår också att välfärden är generell – tillgänglig för alla – och därför också gemensamt finansierad ”av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov” via rättvisa och effektiva skatter och avgifter.

Parterna på arbetsmarknaden behöver veta att det finns ett yttre ramverk av samhälleliga försäkringar finansierat av sociala avgifter. Arbetsmarknadens parter ska inte behöva skapa särskilda pensionssystem eller sjukförsäkringar för anställda/medlemmar på sitt enskilda avtalsområde. Det ska finnas inte bara en grundtrygghet utan en generell trygghet av hög kvalitet. Den svenska modellen är också en modell för välfärdsstaten. På arbetsmarknadsområdet ser jag med oro på hur röster nu höjs för att flytta ansvaret från parterna över till Regeringskansliet, riksdagen och juristernas lagtolkningar. Högerpartierna turas om att lägga försåtliga förslag om regleringar av ingångslönerna, i syfte att inte bara sänka lönerna för vanliga löntagare, utan också för att ge riksdagen en plats i de svenska löneförhandlingarna. Den förra högerregeringens tid innebar förvisso få, men likväl allvarliga angrepp på arbetsrätten. Den nyligen genomförda justeringen av lagen om anställningsskydd, LAS, var därför nödvändig såväl för att leva upp till EU:s grundläggande krav som för att motverka att arbetstagare, och arbetsmarknaden som helhet, tar fortsatt skada av staplandet av otrygga anställningar. Samtidigt är det ofrånkomligt att regleringar i arbetsrätten påverkar hela arbetsmarknaden och att det skiftar fokus från avtal till lag. Därför är det viktigt att nya överväganden om justeringar av exempelvis LAS eller EU-lagstiftning som utstationeringsdirektiv och Laval-lag sker med lyhördhet för de avtalsbärande parternas inställning och med respekt för behovet av samsyn med de fackliga huvudorganisationerna.

Jamal El-Haj (S)